

Liikenne- ja viestintäministeriö

Pohjois-Savon liiton lausunto laajakaistahankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuihistiosta

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoa laajakaistahankkeen toisen väliarvioinnin keskustelumuihistiosta. Pohjois-Savon liitto vastaa lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin tarkemmin seuraavaa:

1. Mihin ensimmäisessä väliarvioinnissa ratkaisematta jääneisiin ongelmakohtiin tulisi toisessa väliarvioinnissa kiinnittää huomiota?

Pohjois-Savon liitto toteaa aluksi, että 3.5.2012 valtioneuvoston tekemä periaatepäätös on edistänyt laajakaista-hankkeen toteutusta merkittävästi. Pohjois-Savon liitto kiinnitti jo 25.8.2011 antamassaan lausunnossa laajakaistahankkeen ensimmäisestä väliarvioinnista **huomion markkina-analyysin ja tilaajayhteyden määrittelyssä ilmeneviin ongelmiin, minkä johdosta perinteiset operaattorit eivät ole osallistuneet suunnitellusti sen enempää tuettujen kuin markkinaehtoisesti toteutettavien alueiden rakentamiseen.**

Markkinaehtoisesti toteutettavien alueiden määrittelyä pitää supistaa sillä perusteella, että harvaan asutuilla alueilla ei ole edellytyksiä kaupalliseen toimintaan siinä laajuudessa kuin alun perin on ajateltu. **Yksi mahdollisuus on poistaa kahden kilometrin säännös runkoverkon osalta, ja määritellä tukikelvottomaksi vain se tilaajayhteyden osuus, mikä on runkoverkon liityntäpisteestä tilaajan kiinteistöön.**

Markkina-analyysissä tukikelvottomiksi alueiksi on määritelty myös alueet, joissa on jonkun operaattorin liityntäpiste, vaikka tähän pisteeseen ei ole tosiasiallisesti mahdollista saada liittymää, **koska liityntäpisteen haltija/omistaja ei tarjoa eikä halua tarjota tästä pisteestä viestintäpalveluita kohtuulliseen hintaan.** Tällaiset alueet tulee määritellä tukikelpoisiksi, vaikka tämä johtaisikin päällekkäisen verkon ja liityntäpisteen rakentamiseen.

Kotitalousvähennysoikeuden laajentaminen koskemaan myös pihapiirin ulkopuolista tilaajaliittymän osuutta helpottaisi myös pidempien matkojen päässä olevien kiinteistöjen liittymistä laajakaistaverkkoon, mikä laajentaisi potentiaalisten asiakkaiden määrää. Tuetun verkon ja kodin välisen yhteyden rakentamiskustannukset tulisi täysimääräisesti hyväksyä kotitalousvähennyksen piiriin.

2. Miten laajakaistahankkeiden toteutuksessa aktiivisten pienten operaattoreiden toimintaedellytyksiä voitaisiin edelleen parantaa?

Hakuprosessia tulee yksinkertaistaa ja nopeuttaa, mikä helpottaisi myös perinteisten operaattoreiden työtä. **Rahoituksen myöntöpäätös tulee tehdä alustavan suunnitelman perusteella, ja vasta maksatusvaiheessa tulee tarkastaa toteutuksen tukikelpoisuus.** Usein hanketoteutuksessa on poikettava täysin hyväksyttävillä perusteilla rakennussuunnitelmasta, mutta tämä johtaa maksatuksessa tuen vähentämiseen, kun toteutus poikkeaa hyväksytystä suunnitelmasta.

Yksi keino helpottaa pienten ja aloittavien operaattoreiden tilannetta on **maksaa tuki toteutuksen etenemisen myötä useammassa maksuerässä.** Tällainen maksupostijärjestelmä on vakiintunut käytäntö muussakin rakentamisessa.

Kaikki asiakaspotentiaali tulee voida hyödyntää, ja siten **vapaa-ajan asunnot tulee hyväksyä tuen piiriin.**

3. Mitkä ovat laajakaistarakentamisen rahoitustarpeet suhteessa käytävissä olevaan rahoitukseen eri maakunnissa ennen vuotta 2015 ja sen jälkeen?

Pohjois-Savon 72 hankealueesta Pohjois-Savon liitto on tehnyt päätöksen 63 hankealueelle. Kaikki ELY-keskukselta EU-rahoitusta saavat 20 hankealuetta ovat saaneet tukipäätöksen ja ainakin 11 hankkeen toteutus on alkanut. Tuen tarve on näissä hankkeissa n. 8 M€. Viestintäviraston 43 hankkeessa valtion tuen tarve on 7,4 M€. **Valtion tuki riittää tämän hetken arvion mukaan Pohjois-Savon hankkeille vuoden 2014 - 2015 aikana kun maakuntakiintiöistä on luovuttu, mikäli muut maakunnat eivät aktivoidu erityisen voimakkaasti hankekauden lopulla.** Koska kaikki hankealueet ja erityisesti vielä kilpailuttamattomat alueet eivät kuitenkaan valmistu vuoden 2015 loppuun mennessä, tarvitaan tukea vielä hankekauden jälkeenkin. Tarvittavan määräraha arviointi on tässä vaiheessa lähes mahdotonta.

4. Miten kunnan toimia löytää laajakaistahankkeille toteuttaja voidaan tukea?

Pohjois-Savon 20 kuntaa ovat perustaneet oman verkkoyhtiön Savon Kuituverkko Oy:n toteuttamaan laajakaista-hanketta. Ylä-Savossa Kaisanet Oy on aktiivinen rakentaja ja lisäksi Rautavaaran tietoverkko-osuuskunta rakentaa laajakaistaa Rautavaaralla ja ympäristökunnissa. Pohjois-Savossa on näin ollen riittävästi laajakaistahankkeen toteuttajia, mutta ongelmana on saada aikaan kannattavaa toimintaa. **Kuntien toimenpitein laajakaistahankkeen toteuttajia on vaikea tukea nykyistä enempää, vaan valtion tulisi ottaa enemmän vastuuta investointien toteuttamisesta lisäämällä tukea verkon toteuttajille.** Jo tällä hetkellä operaattorit maksavat investoinneista keskimäärin 35 – 40 %, koska hankkeessa on paljon sellaisia kuluja, jotka eivät kuulu tuen piiriin erityisestä edellä 1. kohdassa kuvatuilla syillä. Yksi keino tuen lisäämiseen käytännössä operaattoreille on edellä 1. kohdassa esitettyjen tukikelvottomien alueiden määrittelyn muuttaminen. Tällöin operaattoreiden kustannusrasite investoinnista pienenee ja operaattoreille jäisi vain verkon ylläpidon kustannukset, mitkä olisivat helpommin katettavissa kohtuullisilla tilaajamaksuilla.

5. Miten laajakaistahankkeisiin liittyvää lupamenettelyä (esim. kaapeleiden sijoitusluvut) ja muuta hallinnointia voitaisiin keventää?

Kaapeleiden sijoitusluvan myöntäminen yhdestä palvelupisteestä todennäköisesti helpottaisi luvan saamista hakijan näkökulmasta, mutta se vaatisi lupaviranomaiselta resursseja alueiden maankäytösunnitelmien ylläpitämisessä, ja joka tapauksessa lausunnon pyytämistä asianomaiselta kunnalta ko. alueen mahdollisen muun käytön selvittämiseksi. Lupakäytäntö ei ilmeisesti nopeutuisi nykyisestä menettelystä. **Sen sijaan kaapeleiden sijaintitiedon kerääminen yhteen palvelupisteeseen on kannatettavaa.** Tämä nopeuttaisi ja yksinkertaistaisi lupaprosessia myös kunnassa, ja lisäksi voisi vähentää tahattomia kaivamisesta aiheutuvia kaapelikatkoksia. Kaapeleiden sijoittamisesta kerättävä maksu ei ole kannatettava, koska se nostaisi laajakaistan toteutuskustannuksia ilman vastaavaa hyötyä.

6. Miten vapaa-ajan asuntojen laajakaistayhteyksiä voitaisiin parhaiten edistää hankealueilla?

Vapaa-ajan asunnot tulee hyväksyä laajakaistatuen piiriin niin, että vähintäänkin niitä koskevat varaukset kaapeleiden ja liityntäpisteiden mitoituksessa hyväksytään tukikelpoisiksi kustannuksiksi. Kotitalousvähennysoikeuden laajentaminen edellä kohdassa 1 esitetyillä perusteilla helpottaisi myös vapaa-ajan asuntojen liittymistä laajakaistan käyttäjiksi.

7. Euroopan digitaalisen agendan huomioiminen Suomessa

Euroopan digitaalisen agendan (DAE = Digital Agenda of Europe) tavoitteena on tarjota 50 %:lle väestöstä saataville vähintään 30Mbit/s laajakaistayhteys vuoteen 2020 mennessä. Komissio toteaa, että tähän tavoitteeseen ei päästä kaupallisella tarjonnalla, vaan harvaan asutuilla alueilla tarvitaan jäsenvaltioiden tukea.

Euroopan digitaalisen agendan tavoite on kannatettava, ja siihen tulee varautua osoittamalla valtion tulo- ja menoarvioissa vuosittain riittävät määrärahat. Suomessa tavoitteena tulee olla valokaapeliyhteyksien rakentaminen, koska langattomilla yhteyksillä ei päästä tavoiteltuun nopeuteen, ja operaattoreiden omienkin arvioiden mukaan TV-palveluja ei kyetä toimittamaan langattomilla yhteyksillä riittävän luotettavasti.

POHJOIS-SAVON LIITTO

Jussi Huttunen
maakuntajohtaja